

PADOMES IETEIKUMS**(2014. gada 8. jūlijs)****par Polijas 2014. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Polijas 2014. gada konverģences programmu**

(2014/C 247/19)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Eiropadome 2010. gada 26. martā piekrita Komisijas priekšlikumam sākt jaunu izaugsmes un nodarbinātības stratēģiju – “Eiropa 2020” –, kam pamatā ir ciešāka ekonomikas politikas koordinācija, lielākoties pievēršot uzmanību galvenajām jomām, kurās jārikojas, lai palielinātu Eiropas ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu un konkurētspēju.
- (2) Padome 2010. gada 13. jūlijā, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumiem, pieņēma ieteikumu par dalībvalstu un Savienības vispārējām ekonomikas politikas pamatnostādņēm (2010.–2014. g.), un 2010. gada 21. oktobrī tā pieņēma lēmumu par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm⁽²⁾, kas kopā veido “integrētās pamatnostādnes”. Dalībvalstis tika aicinātas ņemt vērā šīs integrētās pamatnostādnes savā ekonomikas un nodarbinātības politikā.
- (3) Dalībvalstu vai to valdību vadītāji 2012. gada 29. jūnijā pieņēma lēmumu par Izaugsmes un nodarbinātības paktu, kas ir saskaņots pamats rīcībai valstu, ES un eurozonas līmenī, izmantojot visas iespējamās sviras, instrumentus un politikas jomas. Viņi pieņēma lēmumu par dalībvalstu līmenī veicamo rīcību, jo īpaši paužot pilnīgu apņemšanos sasniegt stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus un īstenot konkrētām valstīm adresētos ieteikumus.
- (4) Padome 2013. gada 9. jūlijā pieņēma ieteikumu⁽³⁾ par Polijas valsts reformu programmu 2013. gadam un sniedza savu atzinumu par Polijas atjaunināto konverģences programmu 2012.–2016. gadam.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽²⁾ Paliek spēkā 2014. gadā ar Padomes Lēmumu 2014/322/ES (2014. gada 6. maijs) par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm 2014. gadam (OV L 165, 4.6.2014., 49. lpp.).

⁽³⁾ OV C 217, 30.7.2013., 63. lpp.

- (5) Komisija 2013. gada 13. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2014. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. 2013. gada 13. novembrī Komisija, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011⁽¹⁾, pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Polija netika noteikta kā viena no dalībvalstīm, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (6) Eiropadome 2013. gada 20. decembrī apstiprināja prioritātes, lai nodrošinātu finanšu stabilitāti, fiskālo konsolidāciju un rīcību izaugsmes sekmēšanai. Tā uzsvēra vajadzību īstenot diferencētu, uz izaugsmi vērstu fiskālo konsolidāciju, atjaunot normālus aizdevumu nosacījumus ekonomikai, sekmēt izaugsmi un konkurētspēju, risināt bezdarba problēmu, novērst krīzes sociālās sekas un modernizēt valsts pārvaldi.
- (7) Polija 2014. gada 24. aprīlī iesniedza savu 2014. gada valsts reformu programmu un savu 2014. gada konverģences programmu. Abas programmas tika izvērtētas vienlaikus, lai ņemtu vērā to savstarpējo saistību.
- (8) 2014. gada konverģences programmā izklāstītās budžeta stratēģijas mērķis ir līdz 2015. gadam panākt, ka budžeta deficīts ir zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, proti, 3 % no IKP, un līdz 2018. gadam sasniegt vidēja termiņa mērķi. Vidēja termiņa mērķis (–1 % no IKP strukturālā izteiksmē) paredz stingrākas saistības, nekā prasīts Stabilitātes un izaugsmes paktā. 2014. gada konverģences programmā izklāstītie mērķi attiecībā uz pamata deficītu atbilst pārmērīgā deficīta savlaicīgai novēršanai. Lai gan (pārrēķinātā) strukturālā korekcija 2014. gadā atbilst Padomes ieteikumam saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, tā nav pietiekama, lai gūtu 2015. gadā nepieciešamos uzlabojumus. Gados, kas seko plānotajai pārmērīga budžeta deficīta novēršanai, plānotā (pārrēķinātā) gada virzība uz vidēja termiņa mērķi ir lēnāka, nekā noteikts Stabilitātes un izaugsmes pakta prasībās. Tādēļ programmas mērķi daļēji atbilst Stabilitātes un izaugsmes pakta prasībām. Tiek prognozēts, ka programmas laikposmā vispārējās valdības parāds saglabāsies mazāks par 60 % no IKP. Polijas iestādes prognozē, kas tas strauji samazināsies no 57,1 % no IKP 2013. gadā līdz 49,5 % 2014. gadā – galvenokārt apjomīga vienreizēja pensiju fonda aktīvu pārveduma dēļ – un šādā līmenī paliks arī 2015. gadā. Konverģences programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams attiecībā uz 2014. gadu un optimistisks attiecībā uz 2015. gadu, jo tajā norādītais reālais IKP pieaugums – 3,8 % – ir lielāks nekā Komisijas dienestu 2014. gada pavasara prognozēs norādītais 3,4 % pieaugums. Pamatojoties uz Padomes veikto konverģences programmas izvērtējumu un Komisijas prognozi, ievērojot Regulu (EK) Nr. 1466/97, Padome uzskata, ka, lai gan sagaidāms, ka Polijā tiks ievērota pamata deficīta robežvērtība, ko Padome ir ieteikusi 2014. gadam, pastāv riski, ka pārmērīga budžeta deficīta novēršana 2015. gadā nebūs ilgtspējīga un pēc tam korekcijas vidēja termiņa mērķa sasniegšanai nebūs pienācīgas.
- (9) Lai nodrošinātu panākumus fiskālās konsolidācijas stratēģijas īstenošanā, ir svarīgi, lai fiskālā konsolidācija tiktu atbalstīta ar visaptverošām strukturālām reformām. Izaugsmi veicinošu izdevumu (izglītībā, pētniecībā un inovācijā) nelielais īpatsvars pazemina ilgtermiņa izaugsmes izredzes. Paredzams, ka vidējā termiņā līdz ilgtermiņā izdevumi veselības aprūpes jomā ievērojami palielināsies iedzīvotāju novecošanas dēļ. Stiprinot primāro veselības aprūpi un nosūtīšanas sistēmas un izmantojot izmaksu efektivitātes ieguvumu potenciālu stacionārajā aprūpē, varētu mazināt slogu, kas gulstas uz publiskajām finansēm, un uzlabot piekļuvi veselības aprūpei. Zemais nodokļu saistību izpildes līmenis joprojām rada problēmas, jo īpaši attiecībā uz nodokļu administrācijas efektivitāti un administratīvo slogu nodokļu maksātājiem. Tajā pašā laikā Polija neseno publicēja rīcības plānu nodokļu saistību izpildes un nodokļu administrācijas efektivitātes uzlabošanai 2014.–2017. gadā. Polijā ir samazinātu PVN likmju sistēma, kas veicina to, ka Polijā ir Savienībā vislielākais to iespējamo ieņēmumu īpatsvars, ko varētu gūt, ja piemērotu standarta PVN likmi. Tas rada ieņēmumu zudumus un palielina nodokļu saistību izpildes izmaksas. Enerģijas nodokļu līmenis ir samērā zems. Nesen ir veikti pasākumi, lai uzlabotu Polijas fiskālo sistēmu. Tomēr sistēmai nāktu par labu, ja tiktu izveidota pilntiesīga, neatkarīga fiskālā padome, kura būtu atbildīga par fiskālo noteikumu ievērošanas *ex-ante* pārbaudēm, makroekonomisko un budžeta prognožu novērtējumu un publisko finanšu ilgtermiņa ilgtspējības analīzi, kā arī par fiskālo noteikumu ievērošanas *ex-post* pārbaudēm.

(¹) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

- (10) Jauniešu bezdarbs pēdējā gada laikā ir pakāpeniski pieaudzis, kas daļēji ir tādēļ, ka iegūtā izglītība joprojām nav saskaņota ar darba tirgus vajadzībām, kā arī tādēļ, ka pieaug to jauniešu īpatsvars, kas nav ne nodarbināti, ne iesaistīti izglītībā vai apmācībā. Neraugoties uz pašreizējiem centieniem reformēt profesionālās izglītības un apmācības sistēmu, ir vēl vairāk jāatvieglo piekļuve kvalitatīvai mācekļībai un apmācībai darbavietā, jāstiprina izglītības iestāžu un darba devēju sadarbība un jāiesaista tie jaunieši, kuri nav ne nodarbināti, ne iesaistīti izglītībā vai apmācībā un nav reģistrējušies valsts nodarbinātības dienestā, saskaņā ar garantijas jauniešiem mērķiem. Ir īpaši svarīgi arī pielāgot prasmes darba tirgus prasībām, izmantojot mūžizglītības programmas, kurās līdzdalība joprojām ir ļoti zema, jo īpaši gados vecāku darba ņēmēju vidū, kuru zināšanas un pieredze bieži vien neatbilst mūsdienu prasībām. Joprojām pastāv darba tirgus segmentācija, un tiek pārmērīgi izmantoti terminēti darba līgumi, kā arī civiltiesiski līgumi. Darbs uz noteiktu laiku jo īpaši bieži ir sastopams jauniešu vidū. Lai gan terminētus darba līgumus bieži uzskata par instrumentu, kas palīdz bezdarbniekiem ienākt darba tirgū, lai vēlāk pārietu uz pastāvīgu līgumu, šķiet, ka tas neattiecas uz lielāko daļu darba ņēmēju Polijā, ņemot vērā to, ka pārejas no darba uz noteiktu laiku uz pastāvīgu darbu īpatsvars ir zems, un tas negatīvi ietekmē ražīgumu un cilvēkkapitāla kvalitāti.
- (11) Sieviešu dalība darba tirgū joprojām ir zema. Polija ir veikusi vairākus pasākumus, lai palielinātu sieviešu nodarbinātību, tostarp palielinājusi agrīnās bērnu aprūpes pakalpojumu (mazbērnu novietņu) pieejamību un publisku finansējumu bērnodarziem, lai mudinātu vecākus reģistrēt bērnus pirmsskolas izglītības iestādēs. Tomēr agrīnās bērnu aprūpes pakalpojumu pieejamība joprojām ir zema, jo īpaši lauku apvidos, un joprojām pastāv atšķirības piekļuvē pirmsskolas izglītībai. Gados vecāku darba ņēmēju dalība darba tirgū Polijā joprojām ir zema. Priekšlaicīgas pensionēšanās iespējas ir ievērojami samazinātas, bet ir nepieciešami papildu centieni, lai palielinātu gados vecāku cilvēku nodarbinātību un faktisko darba dzīves ilgumu. Īpašo pensiju shēmu kalnračiem un lauksaimniekiem reforma joprojām sagādā problēmas. Shēma lauksaimniekiem (KRUS) rada stimulus maziem lauksaimniekiem turpināt darbu lauksaimniecības nozarē, tādēļ rodas slēptais bezdarbs lauku apvidos un tiek stimulēta ēnu ekonomika. Uz kalnračiem joprojām attiecas privilēģijas attiecībā uz pensijas tiesībām un prasībām par minimālo darba stāžu. Abas pensiju shēmas negatīvi ietekmē nozaru un teritoriālo darbaspēka mobilitāti.
- (12) Polija ir to dalībvalstu vidū, kurās ir viszemākais pētniecības un attīstības izdevumu līmenis, un Polijā ir viens no zemākajiem plašas inovācijas rādītājiem. Privāto pētniecības un attīstības izdevumu līmenis ir īpaši zems. Zemais pētniecības un attīstības izdevumu līmenis ir saistīts ar uzņēmumu zemo aktivitāti pētniecības un inovācijas jomā un darījumdarbības vidi, kas nav pietiekami labvēlīga inovācijai. Inovācijas atbalsta sistēma Polijā ir bijusi tāda, kas izvairās no riska un balstās pārsvarā uz dotācijām, atbalstot tehnoloģiju absorbciju un nodošanu, bet būtiski neietekmējot patiesi jaunu inovāciju. Esošajiem nodokļu atvieglojumiem pētniecības un attīstības nozarē nav efektīvas ietekmes uz privātā sektora iekšējās pētniecības un attīstības veicināšanu, un tos izmanto vienīgi lieli uzņēmumi. Polijas uzņēmumi ir ļoti paļāvušies uz tehnoloģiju absorbciju. Lai gan tas ir bijis veiksmīgs risinājums, lai nodrošinātu produktivitātes pieaugumu un ekonomikas izaugsmi, Polijai tagad ir nepieciešama pāreja uz tādu modeli, kas būtu vairāk pielāgots vietējiem apstākļiem un balstīts uz inovāciju. Polijas uzņēmumu inovācijas spējas uzlabošana, saiknes starp zinātņi un rūpniecību uzlabošana un tādu mērķtiecīgu instrumentu izstrāde, kas būtu pielāgoti visam inovācijas ciklam, joprojām sagādā problēmas.
- (13) Vēl joprojām ir ļoti liels ieguvumu potenciāls no energoefektivitātes uzlabošanas visās Polijas ekonomikas jomās, un šādi ieguvumi varētu veicināt izaugsmi, uzlabot konkurētspēju un sekmēt Polijas energoatkarības mazināšanos. Iekšzemes enerģijas ražošanas jauda noveco, un elektroenerģijas tīkls joprojām ir pārslogots, taču tiek virzīts darbs ar projektiem, lai palielinātu starpsavienojumu jaudu ar kaimiņos esošām dalībvalstīm. Dabaszāģes tirgū galvenā problēma joprojām ir diversifikācijas un konkurences trūkums.
- (14) Polijas slikti attīstītā transporta un fiksētā platjoslas infrastruktūra joprojām ir būtisks izaugsmes kavēklis. Jo īpaši ir nepieciešami ievērojami ieguldījumi sliktā stāvoklī esošajā dzelzceļa tīklā, lai uzlabotu dzelzceļa nozares konkurētspēju un panāktu labāku līdzsvaru starp autotransportu un dzelzceļa transportu. Tikai aptuveni trešā daļa no kopumā aptuveni 20 000 km ekspluatācijā esošo dzelzceļa līniju ir labā tehniskā stāvoklī. Joprojām turpinās problēmas attiecībā uz dzelzceļa projektu savlaicīgu īstenošanu. Uzlabojot atkritumu apsaimniekošanu, var palielināt resursu izmantošanas efektivitāti.

- (15) Līgumu izpilde Polijā ir ilgstoša, un būvatļauju saņemšanas procedūra ir gara un apgrūtināta. Nodokļu saistību izpildes izmaksas ir augstas, un tā ir liela problēma darījumdarbības vidē. Polija ir guvusi ievērojamus panākumus, īstenojot vērienīgu reformu nolūkā atvieglot piekļuvi reglamentētām profesijām.
- (16) Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir vispusīgi izanalizējusi Polijas ekonomikas politiku. Tā ir izvērtējusi valsts reformu programmu un konverģences programmu. Vērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Polijā, bet arī atbilstību ES noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot ES līmeņa ieguldījumu. Komisijas ieteikumi saskaņā ar Eiropas pusgadu ir atspoguļoti 1. līdz 6. ieteikumā.
- (17) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi konverģences programmu, un tās atzinums⁽¹⁾ ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Polijai laikposmā no 2014. gada līdz 2015. gadam rīkoties šādi.

1. Pastiprināt budžeta stratēģiju, lai līdz 2015. gadam nodrošinātu pārmērīgā budžeta deficīta novēršanu ilgtspējīgā veidā, panākot strukturālo korekciju centienu īstenošanu, kas noteikti Padomes ieteikumā saistībā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru. Pēc pārmērīgā budžeta deficīta novēršanas un līdz vidēja termiņa mērķa sasniegšanai turpināt ikgadējo strukturālo korekciju, par rādītāju nosakot 0,5 % no IKP. Fiskālās nelīdzsvarotības noturīgai koriģēšanai ir ticamā veidā jāīsteno vērienīgas strukturālās reformas, lai palielinātu pielāgošanās spējas un palielinātu izaugsmi un nodarbinātību. Šajā saistībā līdz minimumam ierobežot izaugsmi veicinošu ieguldījumu samazinājumus, precīzāk noteikt sociālās politikas mērķus, paaugstināt izdevumu efektivitāti un vispārējo efektivitāti veselības aprūpes nozarē, paplašināt nodokļu bāzi, piemēram, risinot jautājumu par samazināto PVN likmju plašo sistēmu, un uzlabot nodokļu saistību izpildi, jo īpaši palielinot nodokļu administrācijas efektivitāti. Izveidot neatkarīgu fiskālo padomi.
2. Stiprināt centienus, lai samazinātu jauniešu bezdarbu, jo īpaši turpinot uzlabot izglītības atbilstību darba tirgus vajadzībām, palielinot mācekļības un apmācību darbavietā pieejamību un stiprinot to jauniešu iesaistīšanu, kuri nav ne nodarbināti, ne iesaistīti izglītībā vai apmācībā un nav reģistrējušies valsts nodarbinātības dienestā, un izglītības iestāžu un darba devēju sadarbību saskaņā ar garantijas jauniešiem mērķiem. Palielināt pieaugušo līdzdalību mūžizglītībā, lai pielāgotu prasmju piedāvājumu pieprasījumam. Vērsties pret darba tirgus segmentāciju, pastiprinot centienus nodrošināt labāku pāreju no darba uz noteiktu laiku uz pastāvīgu darbu, un samazinot civiltiesisku līgumu pārmērīgu izmantošanu.
3. Turpināt centienus palielināt sieviešu dalību darba tirgū, jo īpaši veicot turpmākus pasākumus nolūkā palielināt tādas kvalitatīvas bērnu aprūpes un pirmsskolas izglītības pieejamību, kuru vecāki var atļauties, un nodrošinot stabili finansējumu. Iekļaut lauksaimniekus vispārējā pensiju shēmā, sākot ar to, ka tiktu paātrināta lauksaimnieku ienākumu novērtēšanas un reģistrēšanas sistēmas izveide. Pakāpeniski pārtraukt īpašo pensiju sistēmu kalnračiem, lai viņus integrētu vispārējā shēmā. Nostiprināt vispārējo pensiju reformu, pastiprinot centienus nolūkā veicināt gados vecāku cilvēku nodarbināmību, lai palielinātu izstāšanās no darba tirgus vecumu.
4. Uzlabot nodokļu stimulu efektivitāti pētniecības un attīstības veicināšanā privātajā sektorā, kas papildinātu centienus stiprināt saiknes starp pētniecības, inovācijas un rūpniecības politiku, un mērķtiecīgāk izmantot esošos instrumentus inovācijas cikla dažādos posmos.

⁽¹⁾ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

5. Atjaunot un paplašināt enerģijas ražošanas jaudu un uzlabot efektivitāti visā energoapgādes ķēdē. Paātrināt un paplašināt elektroenerģijas tīkla – tostarp pārrobežu starpsavienojumu ar kaimiņos esošām dalībvalstīm – izveidi un izveidot gāzes starpsavienojumu ar Lietuvu. Nodrošināt dzelzceļa ieguldījumu projektu efektīvu īstenošanu bez turpmākas kavēšanās un uzlabot administratīvās spējas šajā nozarē. Pastiprināt centienus, lai palielinātu fiksēto platjoslas tīkla pārklājumu. Uzlabot atkritumu apsaimniekošanu.
6. Veikt turpmākus pasākumus, lai uzlabotu darījumdarbības vidi, vienkāršojot līgumu izpildi un prasības būvatļauju saņemšanai. Pastiprināt centienus, lai samazinātu izmaksas un laiku, kas uzņēmumiem nepieciešams nodokļu saistību izpildei. Pabeigt pašreizējo reformu, kuras mērķis ir atvieglot piekļuvi reglamentētām profesijām.

Briselē, 2014. gada 8. jūlijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
P. C. PADOAN